

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ
ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Қ. ЖҰБАНОВ АТЫНДАҒЫ АҚТӨБЕ Өңірлік университеті

«Бекітемін»
Қабылдау комиссиясының төрағасы
Л.Ч.Карабасова
2023 ж.

В031 «Сән, дизайн» білім бағдарламасының
тобы бойынша шығармашылық емтихан
БАҒДАРЛАМАСЫ

Ақтөбе қаласы, 2023 жыл

«В031 «Сән, дизайн» білім бағдарламасының тобы бойынша шығармашылық емтихан бағдарламасы «Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті Жоғары және жоғары оқу орнынан кейін білім беру бағдарламасына білім алушыларды қабылдау ережесіне» сәйкес құрастырылған.

Құрастырғандар:

Моменов Б.М. п.ғ.к., доцент, Қазақстан Дизайнерлер одағының мүшесі, Ұлттық Дизайнерлер Академиясының академигі.
Қыдыров А.А. аға оқытушы

Бағдарлама Көркем еңбек және дизайн кафедрасы отырысында қаралды.

Хаттама № 9 «29.04» 2023 ж.

Кафедра меңгерушісі Кургамбеков М.С

Бағдарлама Кәсіби-шығармашылық факультетінің әдістемелік кеңесінде талқыланды.

Хаттама № 8 «05» 05 2023 жыл

Әдістемелік кеңес төрағасы Ведюшкина Д. С.

Кіріспе

Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті дизайн, өнер және ғылымның әр түрлі салаларында жұмыс атқаратын жоғары біліктілікті мамандар шығарады.

6В02102 - «Дизайн» білім беру бағдарламасы "Сәулеттік және ландшафттық дизайн", "Графикалық және медиа дизайн" және "Визуалды және сән дизайны" бағыттары бойынша дайындық жүргізіледі.

1. Шығармашылық емтихан

Шығармашылық емтихан екі қабылдау сынағынан тұрады

- Сурет;
- Сызу.

Оқуға қабылдау шығармашылық емтихандары ҚРЗ.08.303 – 2012 білім беру ережелеріне сәйкес өткізіледі.

Оқуға қабылдау шығармашылық емтихандары:

- креативтік, бейнелі және құрылымдық ойлау;
- абстрактылы ойлау;
- арнайы пәндерден тапсырма орындау бастапқы кәсіптік дағдыларға ие, шығармашылық қабілеті бар талапкерлерді айқындайды.

Оқуға қабылдау сынағы таңдалған оқу бағдарламасына талапкерлердің қабілеттілігі мен кәсіптік дайындық деңгейін көрсетеді.

Сынақ төменде көрсетілген көлемде орындалады:

Өткізілетін уақыты:

6В02102 – «Дизайн» білім беру бағдарламасы бойынша:

Сурет – 4 сағат

Сызу – 4 сағат

Ескерту: Шығармашылық емтиханның басталуы: 9⁰⁰ ден 13⁰⁰ ге дейін

2. «Сурет» емтиханын өткізу тәртібі

Сурет бойынша оқуға қабылдау емтиханына гипстік геометриялық денелерден (геометриялық топтары) құрылған натюрморттың бейнелері кіреді.

Сынау табиғи жарықтандыру кезінде бір кезеңде 4 астрономиялық сағат (240 мин.) көлемінде өткізіледі:

- а) көлемдік-кеңістіктік құрылым;
- б) мәнерлілікті тонмен анықтау, бөлшектерді пысықтау.

Бұл кезеңде талапкер геометриялық денелердің кескінін контурлық сызықпен белгілеп, оны парақ бетіне орналастыру қажет. Сыртқы және ішкі формалардың тепе-тең қатынасын мұқият зерттей отырып, негізгі жазықтықтар мен оларға тән бөліктерін бейнелеу. Талапкер геометриялық денелер бейнесін көлемді, тоналды өңдеу және кейбір бөлшектерді мұқият салу арқылы анықтауға тиіс.

Жұмыс әр түрлі қаттылықтағы (ТМ, М, 2М) графит қарындашпен А2 (1/2 ватман беті) қағазда орындалады.

Сурет бойынша оқуға түсу сынақтарында талапкердің көлемді-конструктивті құру дағдылары мен графикалық материалдарын меңгеру деңгейі бағаланады (А, Б қосымшаларындағы тапсырмалар үлгісі).

Сурет бойынша бағалау критерийлері

Талаптар	Балдар
Бейнеленетін заттардың кеңістіктегі өзара орналасуын (қағаз бетіне дұрыс орналастыру) бұрыс бере білуі	9 балл
Бейнеленетін заттардың пропорциясын дұрыс таба білуі	9 балл
Бейнеленетін заттардың формасының конструктивтік және перспективалық құрылымын көрсете білуі	9 балл
Бейненің тоналды қарым-қатынасын дұрыс бере білуі	9 балл

Композицияның тұтастығын, бейнеленген заттардың материалдылығын бере білуі	9 балл
Барлығы	45 балл

3. «Сызу» емтиханын өткізу тәртібі

Сызу емтиханының нысаны пішіні жағынан күрделі емес тетіктерден тұрады.

Қажетті материалдар - қарындаштар, А3 (297x420) форматты қағаздар, сызу құралдары.

Сынақ бір кезеңге 4 астрономиялық сағат (240 мин.) көлемінде өткізіледі:

- а) қағаз бетіне орналасуы;
- б) берілген бөлшектің проекциялық құрылымы.

Емтихан барысында талапкерге аксонометриялық проекцияға сүйене отырып, үш проекциясын салу.

Бұл кезеңде берілген проекция бөлшектерінің басқа түрлерін құруға көмектесетін басты түрге ерекше назар аудару керек. (В, Г қосымшаларындағы тапсырмалар мысалдары).

Сызу бойынша бағалау критерийлері

Талаптар	Балдар
Графикалық тапсырманы қағаз бетіне дұрыс орналастыру	9 балл
Тетік бөлшектің үш көрінісін тұрғызу (көрнекі кескіні бойынша)	9 балл
Сызба сызықтары талаптары бойынша тетік бөлшектің контурын таңдау	9 балл
Сызба талаптары бойынша тетік бөлшектің өлшемдерін қою	9 балл
Тетік бөлшектің аксонометриясын тұрғызу	9 балл
Барлығы	45 балл

4. Сурет және сызу бойынша шығармашылық емтихандар қорытындысы

Түсу шығармашылық емтихандарының нәтижесі қабылдау комиссиясы мүшелерінің қарауында талқыланады да, қорытынды келесі күні арнайы стендке ілінеді. Қорытынды шығармашылық конкурстың өткізілуінің барлық кезеңінде шығарылады.

«Қанағаттанарлық» бағасына сай шығармашылық емтихандарының нәтижесін талапкер келесі баллдар санын жинағанда алады:

- 1) суреттен - 30-дан 35-ке дейін
- 2) сызудан - 30-дан 35-ке дейін

«Жақсы» бағасына сай шығармашылық емтихандарының нәтижесін талапкер келесі баллдардың санын жинағанда алады:

- 1) Суреттен - 36-дан 40-қа дейін
- 2) Сызудан - 36-дан 40-қа дейін

«Өте жақсы» бағасына сай шығармашылық емтихандарының нәтижесін талапкер келесі баллдардың санын жинағанда алады:

- 1) Суреттен - 41-ден 45-ке дейін
- 2) Сызудан - 41-ден 45-ке дейін

Ескерту: Сурет пәні бойынша ең жоғарғы балл – 45 балл. Сызудан пәні бойынша ең жоғарғы балл – 45 балл. Екі пән бойынша қорытынды балл – 90 балл. Барлық шығармашылық емтихандарға арналған емтихандық қағаздар (қабылдау комиссиясының мөрі басылған) талапкерге емтихандық бетпен бірге беріледі. Емтихандық жұмыстар қайтарылмайды.

Орта кәсіби білімі бар талапкерлерге арналған бағдарлама (қысқартылған 3 жылдық)

Бір шығармашылық емтихан өткізіледі (Сызу).

«Сызу» емтиханын өткізу тәртібі

Сызу емтиханының нысаны пішіні жағынан күрделі емес тетіктерден тұрады.

Қажетті материалдар - қарындаштар, А3 (297x420) форматты қағаздар, сызу құралдары.

Сынақ бір кезеңге 4 астрономиялық сағат (240 мин.) көлемінде өткізіледі:

- а) қағаз бетіне орналасуы;
- б) берілген бөлшектің проекциялық құрылымы.

Емтихан барысында талапкерге аксонометриялық проекцияға сүйене отырып, үш проекциясын салу, аксонометриялық проекциясын тұрғызу және тілігін орындау (алдыңғы ширегін тілумен).

Бұл кезеңде берілген проекция бөлшектерінің басқа түрлерін құруға көмектесетін басты түрге ерекше назар аудару керек. (В, Г қосымшаларындағы тапсырмалар мысалдары).

Сызу бойынша бағалау критерийлері

Талаптар	Балдар
Графикалық тапсырманы қағаз бетіне дұрыс орналастыру	4 балл
Тетік бөлшектің үш көрінісін тұрғызу (көрнекі кескіні бойынша)	4 балл
Сызба сызықтары талаптары бойынша тетік бөлшектің контурын таңдау	4 балл
Сызба талаптары бойынша тетік бөлшектің өлшемдерін қою	4 балл
Тетік бөлшектің аксонометриясын тұрғызу	4 балл
Барлығы	20 балл

Сызу пәні бойынша шығармашылық емтиханды балдық бағалау және қорытындылау

Түсу шығармашылық емтихандарының нәтижесі қабылдау комиссиясы мүшелерінің қарауында талқыланады да, қортындысы келесі күні арнайы стендке ілінеді. Қорытынды шығармашылық конкурстың өткізілуінің барлық кезеңінде шығарылады.

– «Қанағаттанарлық» бағасына сай – шығармашылық емтихандарының нәтижесін талапкер келесі баллдар санын жинағанда алады:

1) сызудан - 7-ден 10-ға дейін

«Жақсы» бағасына сай шығармашылық емтихандарының нәтижесін талапкер келесі баллдардың санын жинағанда алады:

2) Сызудан - 11-ден 15-ке дейін

«Өте жақсы» бағасына сай шығармашылық емтихандарының нәтижесін талапкер келесі баллдардың санын жинағанда алады:

3) Сызудан - 16-дан 20-ға дейін

Ескерту: Сызу пәні бойынша ең жоғарғы балл – 20 балл.

Шығармашылық емтиханға арналған емтихандық қағаз (қабылдау комиссиясының мөрі басылған) талапкерге емтихандық тапсырмамен бірге беріледі.

Емтихандық жұмыстар қайтарылмайды.

Шығармашылық емтиханды өткізу кезінде талапкерлер мынадай талаптарды сақтайды:

1) тыныштық сақтау және өз бетінше жұмыс істеу, емтихан алушымен және басқа талапкерлермен сөйлеспеу;

2) аудиторияда жүрмеу, орынды алмастырмау;

3) шығармашылық емтихан аяқталғанға дейін емтихан алушының рұқсатынсыз емтихан аудиториясынан шықпау.

Осы қағидаларды бұзған талапкер аудиториядан шығарылады. Бұл ретте емтихан жұмысының титулдық парағына емтихан алушының қолымен расталған шығару себебі жазылады. Талапкердің бұл жұмысы жойылады.

Шығармашылық емтиханды жіберіп алуына дәлелді себептер мыналар болып табылады:

1) талапкердің ауырып қалуы (емдеу мекемесінен ауырып қалғандығы туралы анықтаманы ұсынумен расталады, анықтама емдеу мекемесінің мөрімен бекітіледі);

2) төтенше жағдайлар, сондай-ақ жол-көлік оқиғасы (мемлекеттік мекемеден төтенше жағдайдың немесе жол-көлік оқиғасының болу фактісін айғақтайтын анықтама ұсынумен расталады);

3) жақын туыстарының (ата-анасы, ерлі-зайып, балалары, асырап алушылар, асырап алғаны, толыққанды және толыққанды емес ағайындары мен апа-қарындастары, атасы, әжесі) қайтыс болуы (анықтамамен расталады).

Дәлелді себептер бойынша шығармашылық емтиханға келмеген тұлғалар оған шығармашылық емтихандарды өткізу мерзімінен кешіктірілмей қосымша анықталған күні жіберіледі.

Дәлелсіз себептермен шығармашылық емтиханға келмеген талапкерлер емтихан тапсыруға жіберілмейді.

Шығармашылық емтиханға қайта қатысуға және қайта тапсыруға рұқсат етілмейді.

Емтихандарды өткізу кезеңіне арнаулы және (немесе) шығармашылық емтиханға қойылатын талаптарды сақтау, даулы мәселелерді шешу, тиісті емтихандарды тапсыратын адамдардың құқықтарын қорғау мақсатында әрбір ЖЖОКБҰ-ның басшысының немесе оның міндетін атқарушы тұлғаның бұйрығымен төрағасын қосқанда тақ саннан тұратын апелляциялық комиссия құрылады.

Апелляцияға өтінішті апелляциялық комиссия төрағасының атына арнаулы немесе шығармашылық емтихан тапсырған адам өзі тапсырады, ол арнаулы немесе шығармашылық емтихан нәтижесі жарияланғаннан кейін келесі күні сағат 13.00-ге дейін қабылданады, апелляциялық комиссия оны бір күн ішінде қарайды.

Апелляциялық комиссия әрбір тұлғамен жеке тәртіпте жұмыс істейді. Талапкер апелляциялық комиссияның

отырысына келмеген жағдайда оның өтінімі апелляцияға қарастырылмайды.

Қорытынды

Заманауи білім беруде сурет пен сызу кәсіпкер дизайнер дайындау үрдісінде маңызды құрамдас бөлік болып табылады. Дизайн-жобалау, оның техникалық мүмкіндіктері, жаңа мәнерлілік амалдары мен дәстүрлі станковизмнің арасын бөліп тұратын ара қашықтықты іс-тәжірибеде басып өту қиын екені мәлім.

Сондықтан, жобалық мәдениетте дизайн мен бейнелеу өнерінің байланысын талдау ерекше көкейкесті мәселе. Бұл байланыстарға көркемдік кеңістік түсінігі арқылы мағына берілуі мүмкін.

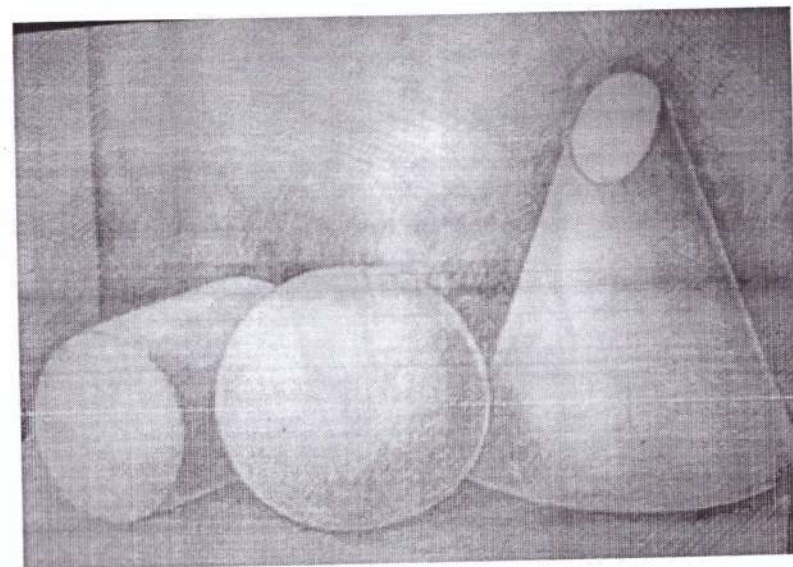
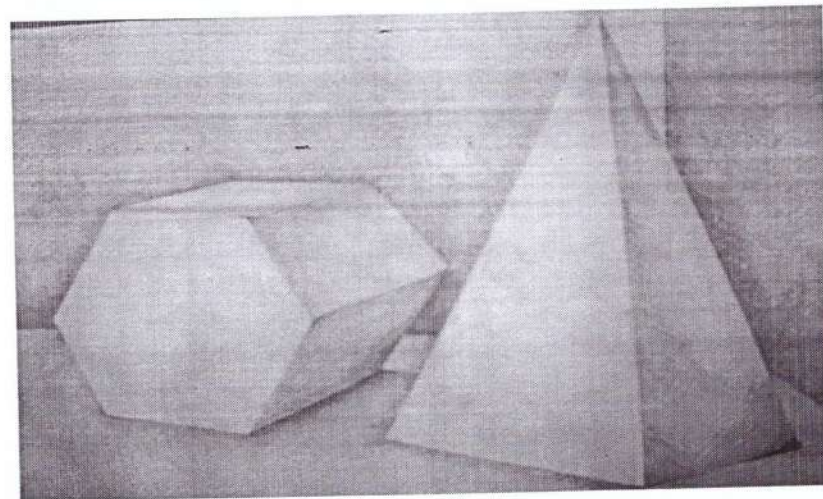
Өнертану теориясы кеңістік ұғымын барлық өнерге тән маңызды және жалпы форма құрылым категориясы ретінде түсіндіреді. Ол уақыт категориясымен үздіксіз байланыста және мәдениетте бүтіндей әмбебп болып табылады.

Болашақ дизайнердің дүние танылымында шығарманың сызу және графикалық ұйымдастыруының түпкі бастамасының айырмашылығын сипаттайтын, осы әр түрлі модельдік ерекшелікке мағына беретін айқын тақырыптар аса маңызды. Оларды өзара салыстыру-шығармашылық мақсатты сенімді тұжырымдап, сызу мен суреттегі тәрізді дизайн - жобалауда шешімділікке мүмкіндік туғызатын мәнерлілік амалдарын табуға жағдай жасайды.

Болашақ әмбебап жобалаушы ретінде дизайнердің қабылдауға, бағалау мен түсінуге әдеттілік пен эстетикалықтың бейнелеу өнеріне тән әдістермен дизайн тілін байыта. адамның барлық көркемдік тәжірибесін түсіндіріп беруге қабілетті болғаны абзал.

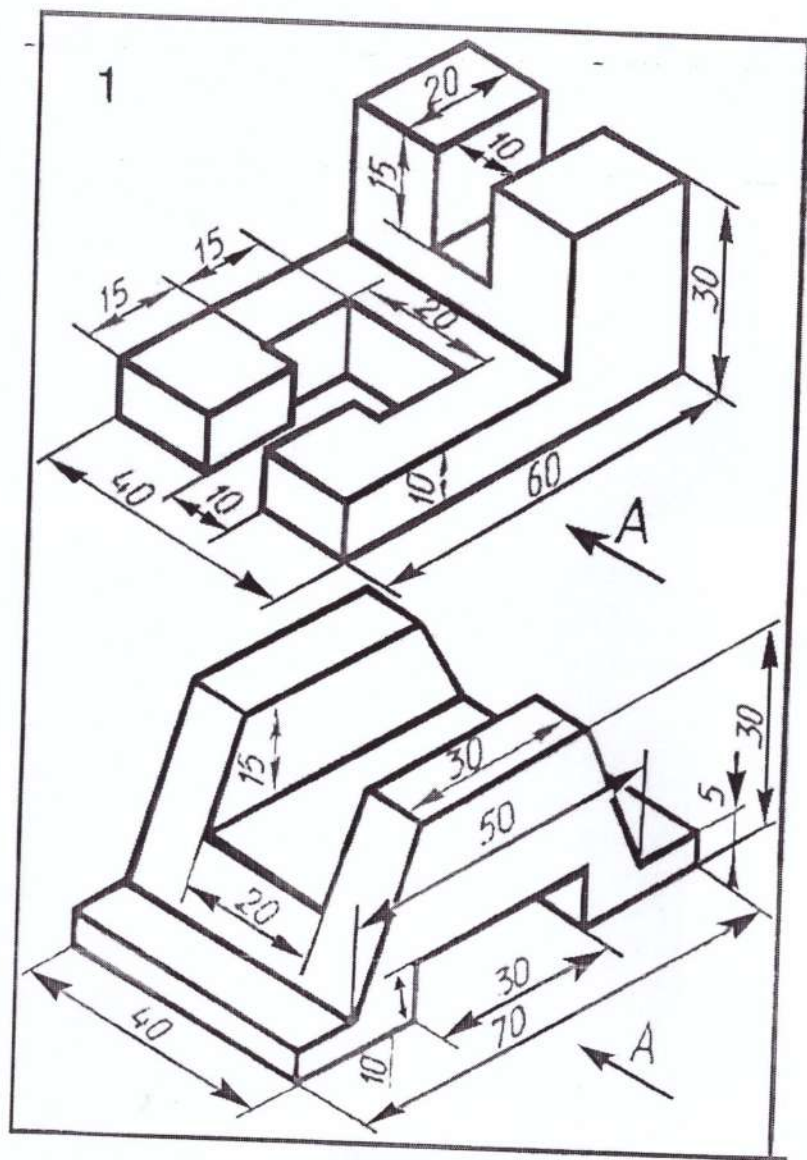
ҚОСЫМШАЛАР

Сурет 1. Қосымша А (ұсынылған)

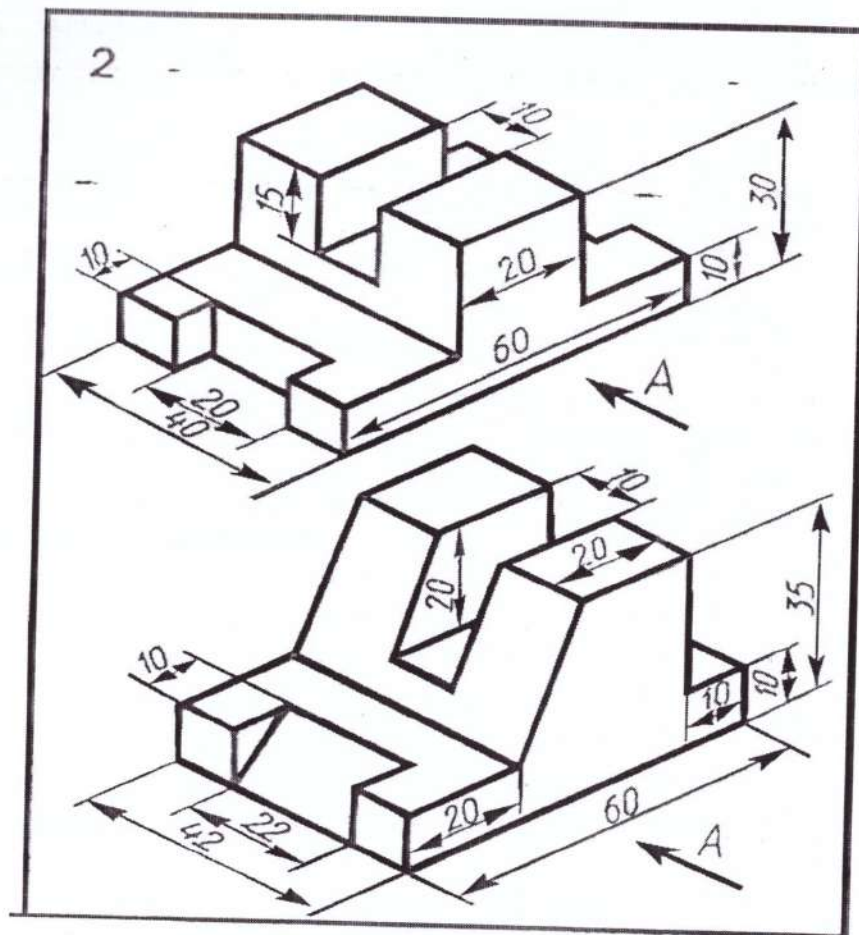

Сурет 2. Қосымша Б (ұсынылған)

Сурет 3. Қосымша В (ұсынылған)

Сурет 4. Қосымша Б (ұсынылған)

Әдебиеттер тізімі

1. Жоғары білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидалары.
- Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрінің 2018 жылғы «31» қазандағы № 600 бұйрығымен бекітілген.
2. Никитенко Б.Б., Кульбаева Р.М. Сызу. 9-сынып, 2-бөлім. – Keleshek-2030.kz., 2013.- 160 б.
3. Чукалин В.Г., Ахметжанов М.М. Сызу. 9 сынып. Оқулық. – Atamura.kz, 2013.
4. Хорошаев А.В. Рисунок: методические указания. – Бийск, 2016. – 24 с.
5. Сагимбаев А.А., Моменов Б.М. Рисунок. – Ақтобе, 2018.
6. Сызу, 8 сыныб, Рахманов И., 2019
7. Сызу, 9 сыныб, Рахманов И., 2019.
8. Черчение, 9 класс, Методическое пособие, Преображенская Н.Г., Кодукова И.В., 2019
9. Черчение, 9 класс, Учебник, Ботвинников А.Д., Виноградов В.Н., Вышнепольский И.С., 2019
10. Черчение, учебник для 8 классов средних общеобразовательных школ, Рахманов И., 2019
11. Черчение, учебник для учащихся 9 класса школ общего среднего образования с русским языком обучения, Рахманов И., 2019
12. Бейнелеу өнері, 5 класс, Кузиев Т., Абдирасилов С., Нуртаев О., Сулайманов А., 2020
13. Детский рисунок. Почему, когда и как дети занимаются творчеством, Гудмен М.Дж.С., 2020
14. Дизайн. Наглядное пособие для учителей, Колесова М.Н., 2020
15. Изобразительное искусство. 1 класс. учебник. Савенкова Л.Г., Ермолинская Е.А., 2020
16. Изобразительное искусство, 7 класс, Рабочая программа, На 2020-2021 учебный год, Еремеева И.Е., 2020

17. Изобразительное искусство, учебник для 4 класса школ общего среднего образования, Сулейманов А., Исмаилов И., Сулейманова З., 2020

18. Инженерная графика. Методические указания, Петренко М.А., 2020

19. История искусств, Павлов А.Ю., 2020

20. Методика преподавания изобразительного искусства в начальной школе, учебно-методическое пособие для студентов направления подготовки «Педагогическое образование», Дамба И.Н., Куулар Р.А., 2020

21. Основы композиции, Бадян В.Е., Денисенко В.И., 2020

22. Практические и семинарские занятия по курсу «Методика преподавания изобразительного искусства в начальной школе», учебно-методическое пособие для студентов направления подготовки «Педагогическое образование», Дамба И.Н., 2020

23. Теория и методика рисования в дошкольном возрасте, Бутенко Н.В., 2020